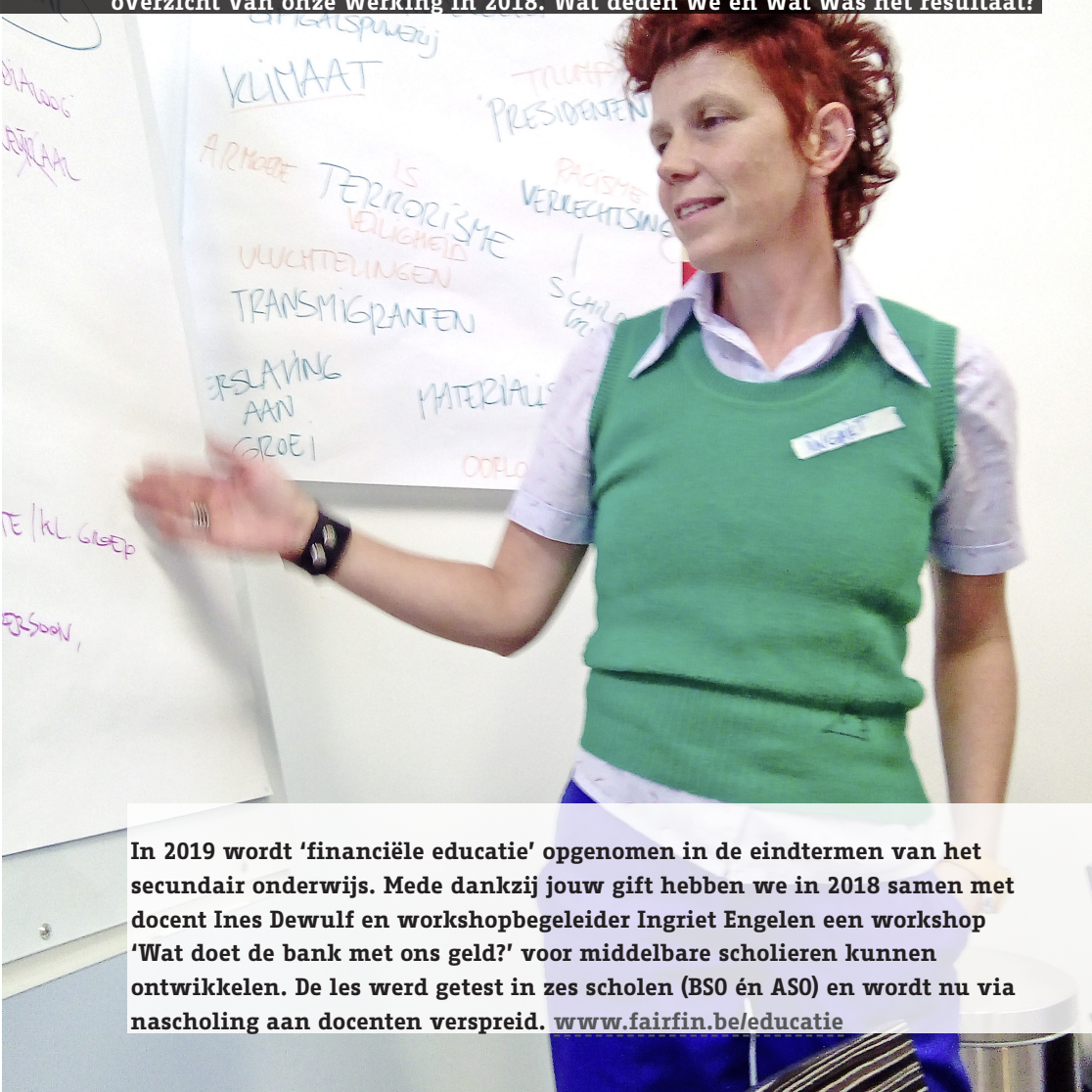

FAIRFIN

Jaarbericht

2018

FairFin zet al 35 jaar mensen aan om geld in te zetten als middel voor maatschappelijke verandering. Want het geld van vandaag bepaalt de wereld van morgen. Voor ons is een financieel systeem *fair* als het ten dienste staat van de samenleving en niet omgekeerd. In dit jaarbericht geven we een kort overzicht van onze werking in 2018. Wat deden we en wat was het resultaat?

In 2019 wordt 'financiële educatie' opgenomen in de eindtermen van het secundair onderwijs. Mede dankzij jouw gift hebben we in 2018 samen met docent Ines Dewulf en workshopbegeleider Ingriet Engelen een workshop 'Wat doet de bank met ons geld?' voor middelbare scholieren kunnen ontwikkelen. De les werd getest in zes scholen (BSO én ASO) en wordt nu via nascholing aan docenten verspreid. www.fairfin.be/educatie

In 2018 was het **tien jaar geleden** dat de financiële crisis uitbrak. We vierden' dit jubileum met een reeks webisodes, waarin onze inhoudelijk coördinator Frank Vanaerschot zijn visie geeft op wat er tijdens en na de crisis is gebeurd. Ook Bruno Tersago, Joris Luijendijk en Ewald Engelen komen aan het woord. De webisodes zijn te bekijken op onze website en die van DeWereldMorgen.

Daarnaast organiseerden we verschillende debatten: op **ManiFiesta** (waar we ook de film 'De Achtste Dag' over de redding van Fortis vertoonden) over democratische controle en met **Brussels Academy** over het perspectief op de crisis vanuit verschillende Europese steden. Bij Vlaams-Nederlands cultuurhuis **deBuren** mochten we aanschuiven om met diverse economen over

de kans op een nieuwe crisis te discussiëren.

Uit ons jaarlijks **onderzoek naar de betrokkenheid van onze banken bij de reële economie** bleek dat het model van de te grote en met elkaar verstrengelde banken die - als ze in de problemen komen - enkel met publieke middelen overeind gehouden kunnen worden, tien jaar na de crisis nog steeds overeind staat.

In samenwerking met Arbeid & Milieu en Transitienetwerk Middenveld mochten we **Kate Raworth** in Brussel ontvangen voor een lunchlezing en debat over de donuteconomie en andere voorstellen voor een sociaal-ecologische transitie.

De cijfers van FairFin vzw

FairFin sluit het jaar 2018 af met een **verlies van 29.618 euro**. Dit verlies was voorzien en kan worden opgevangen vanuit het kapitaal. 17.886 eur voorzien we uit het bestemd fonds 'investering Muntuit'; 11.733 eur uit het bestemd fonds 'nieuwe projecten'.

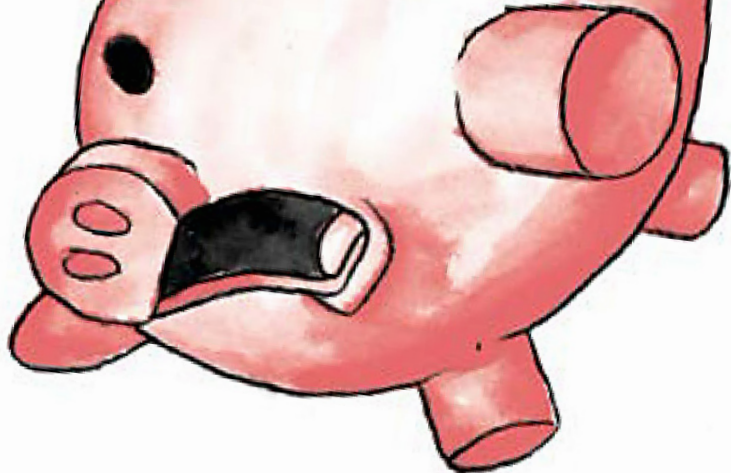
Die investering in Muntuit is bestemd voor de verzelfstandiging van onze werking rond gemeenschapsmunten via de vzw Muntuit. Hugo Wanner van FairFin zet zijn expertise en ervaring rond complementaire munten de komende jaren in om Muntuit te ontwikkelen tot een zelfstandig platform. De compensatie die we hiervoor van Muntuit ontvingen via gezamenlijk aangevraagde subsidies, verklaart de hoge inkomsten onder 'administratieve dienstverlening en diversen'.

De investering 'nieuwe projecten' hebben we gebruikt om met het personeel nieuwe projecten te ontwikkelen en hiervoor **nieuwe middelen** te zoeken. Dit heeft twee subsidies opgeleverd: één voor een online platform voor investeringen in coöperaties en één voor ons werk rond derde pijler pensioenen. Hiervan krijgen we in 2019 een financiële return. We zijn blij dat het zo gelukt is onze inkomsten verder te diversifiëren. Onze subsidie van de Vlaamse Overheid is zeker t.e.m. 2020; die van BankWijzer t.e.m. 2019.

De (inhoudelijke) **werkingskosten** waren eerder laag: dit komt doordat we ons onderzoek minder met adviesbureaus en meer met vrijwilligers hebben gedaan en doordat we onze campagnes en activiteiten hebben gevoerd in samenwerking met andere organisaties.

In tegenstelling tot wat we vorig jaar van plan waren, zijn we niet gestopt met het **betalend lidmaatschap**. Verder onderzoek naar mogelijke uitbreiding van onze achterban bracht ons tot het inzicht dat we de groep van 500 leden die we nu hebben, graag dichter bij ons zouden willen betrekken. Een (kleine) betaling is een efficiënte manier om dit lidmaatschap te bestendigen.

De **giften** stegen met 7.836 eur. Het geld dat we via deze weg ontvingen, werd gebruikt voor onze doelstelling om mensen en organisaties via actuele verhalen te sensibiliseren rond de rol van geld en het financieel systeem in de samenleving, voor de onderzoeken naar schadelijke mijnbouw en kernwapens en voor het project rond financiële educatie.

Balans

	31/12/2016	31/12/2017	31/12/2018
HET ACTIEF			
INVESTERINGEN EN VOORRADEN	11.477	8.645	6.077
Hard- en software	264	0	0
Kantoormeubilair en -machines	207	104	0
Schilderwerken	5.557	4.182	2.807
Naamsverandering	5.449	4.359	3.270
DEELNEMENINGEN IN ANDERE ORGANISATIES	1.387.732	1.366.425	1.369.477
In Socrowd cvba	1.000.000	1.000.000	1.000.000
In andere organisaties	387.732	366.425	369.477
NOG TE ONTVANGEN VERGOEDINGEN	28.625	65.577	53.372
Vanwege klanten	6.627	21.541	7.630
Vanwege BNP Paribas Fortis en Triodos Bank	1.268	0	0
Subsidies	17.615	18.912	18.395
Lening Muntuit	0	20.500	20.500
Leningen verstrekt aan organisaties	2.479	2.479	2.479
Diversen	636	2.145	4.368
Geld onmiddellijk beschikbaar	811.843	742.665	736.080
TOTAAL ACTIEF	2.239.676	2.183.312	2.165.006
HET PASSIEF			
VIA EIGEN MIDDELEN	2.187.653	2.146.273	2.116.655
Kapitaal opgebouwd uit jaarlijkse winst	1.847.555	597.019	597.019
Winst gereserveerd voor een bepaald doel	337.098	1.549.254	1.519.636
Voorzieningen voor toekomstige uitgaven	3.000	0	0
VIA VREEMDE MIDDELEN			
Schulden die binnen het jaar betaald moeten worden	52.023	37.039	48.351
Leveranciers	1.470	1.021	3.484
Vakantiegelden en bezoldigingen	29.429	35.856	37.690
Diversen	21.123	162	7.177
TOTAAL PASSIEF	2.239.676	2.183.312	2.165.006

Resultatenrekening

	2016	2017	2018
TOTAAL VAN DE OPBRENGSTEN	431.107	413.311	421.126
GIFTEN van particulieren	25.184	23.576	30.867
Giften algemeen	23.916	22.834	30.605
Intrestafstand	1.268	742	262
LIDGELDEN	8.490	10.128	7.832
OPBRENGSTEN van financiële instellingen	17.857	12.700	12.750
Sponsoring Triodos Bank	0	200	250
Commissie VDK SpaarPlus	17.857	12.500	12.500
OPBRENGSTEN van de overheid	319.064	322.677	323.247
Subsidie Beweging - Vlaamse Gemeenschap	176.148	179.677	182.296
Projectsubsidies	49.327	56.871	55.093
Tewerkstellingstoelages en andere	93.589	86.129	85.858
OPBRENGSTEN uit werking	28.008	36.021	40.171
Administratieve dienstverlening en diversen	14.049	32.572	37.004
Vorming en advies aan organisaties	12.139	2.435	3.007
Opbrengsten campagnewerking	1.800	926	50
Verkoop publicaties	20	88	110
FINANCIELE OPBRENGSTEN	6.069	3.492	5.056
UITZONDERLIJKE OPBRENGSTEN	10	4.715	1.202
OPNAME VOORZIENING	26.425		
TOTAAL VAN DE KOSTEN	443.968	451.691	450.744
WERKINGSKOSTEN	144.017	109.490	104.344
Inhoudelijke werking	65.431	28.889	21.717
Communicatie	13.113	11.432	14.270
Diverse kosten personeel en vrijwilligers	16.584	19.893	15.768
Huisvesting	33.422	33.133	34.085
Ondersteunende functies	15.467	16.143	18.504
PERSENEELSKOST	293.803	312.122	338.545
AFSCHRIJVINGEN	3.160	2.832	2.568
FINANCIELE KOSTEN EN BELASTINGEN	2.988	27.000	4.760
UITZONDERLIJKE KOSTEN	0	244	527
RESULTAAT	-12.861	-38.380	-29.618
RESULTAATVERWERKING			
Onttrekking aan de bestemde fondsen	-12.861	-38.380	-29.618
Toevoeging aan de bestemde fondsen	0	0	0

Tijdens de Algemene Vergadering van **Belfius** vierden we voor het hoofdkantoor in Brussel het uitstel van de beursgang van de bank. Hiermee winnen we tijd voor een **publiek debat over de toekomst van Belfius**, die nog altijd voor 100% in handen van de Belgische overheid is.

In het kader van het BankWijzer project deed FairFin verschillende onderzoeken en acties. Uit een onderzoek in samenwerking met de Belgische Coalitie tegen Kernwapens bleek dat **BNP Paribas en Deutsche Bank nog altijd miljarden investeren in kernwapens**. Ook ING sluit kernwapens niet uit.

Veel aandacht was er ook voor de investering van **ING in het controversieel palmoliebedrijf SOCFIN**. Samen met betrokkenen uit Sierra Leone en internationale NGO's deden we een *die-in* voor het kantoor in Brussel.

Goed nieuws is dat KBC na een tussenkomst van een Tsjechische burgemeester op haar Algemene Vergadering haar investeringen in Tsjechische steenkool beloofde af te bouwen én dat de bank dit jaar haar investeringen in kernwapens heeft stopgezet. Dit bewijst dat druk opvoeren, helpt.

Divestment

De **Move Your Money** campagne veranderde in 2018 van karakter. De organisatie erachter werd breder: burgerbeweging Hart Boven Hard, studentenbeweging d'Urgent en Greenpeace sloten zich aan. De boodschap werd specifiek: "Banken, haal ons geld uit fossiele brandstoffen... of wij halen ons geld weg bij jullie." Samen proberen we zoveel mensen en organisaties te motiveren om dit ultimatum te ondertekenen. Om meer uitleg te geven, trekken we met een club vrijwilligers langs cultuurhuizen in Vlaanderen voor infoavonden rond de campagne. Zie www.moveyourmoney.be

Huisarts Anneleen De Bonte nadert het einde van haar zoektocht naar een duurzaam en gezond tweede pijlerpensioen voor zelfstandige zorgverleners. Ze heeft samen met een achterban van 400 (tand-)artsen, apothekers, kineisten en thuisverplegers verschillende aanbieders aangezet om te werken aan een beter product. Zie www.duurzaam-pensioen.be

Door Anneleens strijd én de vele vragen van bewuste klanten is in 2018 ook de sector van de **derde pijler pensioenproducten** aan het bewegen. Samen met onze Franstalige collega's van Financité gaven we in december een stand van zaken. Comedian Bert Gabriëls stapte na dit onderzoek publiekelijk over naar het Pricos SRI Fonds van KBC, waarin fossiele brandstoffen grotendeels worden uitgesloten.

Na Universiteit Gent besloot in 2018 ook Stad Gent te divestten. Het gaat om de pensioenfondsen, waar gedeeltelijk en geleidelijk de fossiele brandstofbedrijven uit zouden worden geweerd. FairFin adviseerde burgerbeweging Divest Gent.

En voor individuen die hun geld duurzaam willen investeren, werkten we ook in 2018 aan het Financité en FairFin label dat wordt gegeven aan aandelen van coöperaties met een duurzame en/of sociale doelstelling. Zie www.fairfinlabel.be

Banken: crisisaanzwengelaars of dienstverleners aan de samenleving?

In de jaren na de financiële crisis onderzocht FairFin hoe stabiel banken zijn en welke waarde ze hebben voor de échte, reële economie en daarmee voor de samenleving. Dit is belangrijk om in te schatten hoe groot de gevolgen zouden zijn van een volgende crisis. Het geeft ook inzicht in het soort bedrijf dat een (groot)bank is. We merken dat als we, bijvoorbeeld in een vorming, de kans krijgen om uitleg te geven bij deze cijfers, mensen snel meer begrijpen van de crisis, van banken en politieke regulering. We willen graag meer doen met deze cijfers en ze verspreiden bij een breder publiek.

Om dit te realiseren, vragen we steun aan jou. In totaal hopen we 5000 euro op te halen. Daarmee kunnen we een video en ander verduidelijkend beeldmateriaal maken. Wil je hieraan bijdragen? Stort dan voor 15 mei een bedrag naar keuze op rekening BE10 5230 8038 6504 van FairFin met de mededeling 'reële economie'. Alle beetjes helpen! Voor giften vanaf 40 euro ontvang je een fiscaal attest waarmee je tot 45% van de gift terugkrijgt. We houden je op de hoogte van het resultaat. Bedankt!